

FOTO: MSÚ

PRIMÁTOR VYZÝVA: BUĎME ZODPOVEDNÍ

Od piatka trinásteho platia na Slovensku prísne protiepidemiologické opatrenia, ktoré majú spomaliť šírenie nového koronavírusu. Aj brezniansky primátor vyzýva občanov k elementárnej zodpovednosti, ohľaduplnosti a rozvahe.

Lahkováznosť dnes skutočne nie je na mieste. Pre zvyšujúce sa počty nakazených prijal ústredný krízový štáb radikálne kroky. Podcenenie situácie totiž môže spôsobiť kolaps zdravotníckeho systému.

Platia prísne opatrenia

Pandémia nového respiračného ochorenia, ktorá sa šíri vo svete, paralyzovala už celú Európu vrátane Slovenska. Do needele 22. marca bolo na jeho území potvrdených 185 prípadov nákazy a predpokladá sa, že toto číslo ešte výrazne porastie. Zhoršujúca sa situácia na starom kontinente a nerešpektovanie doterajších odporúčaní epidemiológov na minimalizovanie osobných a spoločenských kontaktov vyústila do razantných opatrení vlády. Ústredný krízový štáb vyhlásil mi-

moriadnu situáciu, zatvoril všetky hraničné priechody a zaviedol hraničné kontroly, ktoré na územie Slovenska púšťajú len osoby, ktoré majú v krajine trvalý alebo prechodný pobyt. Pre osobnú dopravu sú zavreté všetky letiská a zastavila sa aj medzinárodná železničná a autobusová preprava, vnútroštátne linky premávajú v prázdninovom režime. Do 14-dňovej karantény musí ísť každý, kto sa vráti na Slovensko zo zahraničia, inak mu hrozí pokuta do výšky 1659 eur a v prípade potvrdenia infekcie aj trest odňatia slobody.

Zároveň sú od pondelka 16. marca na dva týždne zatvorené všetky školy a predškolské zariadenia, čo znamená, že sa posúvajú aj termíny maturít a talentových skúšok. Vláda tiež na dva týždne plošne zakázala prevádzku maloobchodných pre-

dajní a služieb s výnimkou potravín, lekární, drogérií, novinových stánkov, pošt, bánk a čerpacích staníc, predajní s krmivom, veterinárnych ambulancií, prevádzok verejného stravovania, telekomunikačných operátorov, internetových obchodov a donáškových služieb. Zatvorila však bary, diskotéky, sociálne a kultúrne zariadenia, lyžiarske strediská, wellness centrá a aquaparky. Naďalej platí, že sú zrušené všetky kultúrne a športové podujatia a rovnako i bohoslužby.

Mesto reaguje operatívne

Situácia sa mení z hodiny na hodinu aj v Brezne, krízový štáb mesta zasadá takmer denne. Breznianska samospráva v súvislosti s ochranou obyvateľstva pred šírením ochorenia COVID-19 až do odvolania zatvo-

рила krytú plaváreň, zimný štadión, mestskú športovú halu, knižnicu, denné centrum Prameň, centrum voľného času a všetky detské ihriská. Zrušila tiež filmové a divadelné predstavenia v dome kultúry a synagóge a rovnako všetky podujatia organizované mestom. Zároveň zabezpečila dôslednú dezinfekciu priestorov vo verejných budovách mesta a o rovnaký prístup požiadala obchodné reťazce, podnikateľov a zamestnávateľov na svojom území, ako aj prevádzkovateľa mestskej hromadnej dopravy v Brezne. Radnica sa postará aj o osamelých a odkázaných seniorov a ťažko zdravotne postihnutých, ktorým v prípade záujmu zabezpečí nákupy potravín a liekov v nevyhnutnej miere a rovnako aj ochranné rúška.

(Pokračovanie na strane 2)

Mimoriadne opatrenia platia aj v obchodoch

STRANA 3

Nemocnica sa pripravuje na pandémiu

STRANA 4

Bez rúška do autobusu nenastúpíte

STRANA 6

Primátor vyzýva: Budme zodpovední

(Pokračovanie zo strany 1)

Mestský úrad, podobne ako väčšina inštitúcií štátnej a verejnej správy, funguje v obmedzenom režime. Pre verejnosť je až do odvolania zatvorený, na doručovanie písomností slúži schránka, ktorá je nainštalovaná pri jeho vstupe. Vedenie úradu zároveň občanov vyzýva, aby svoje žiadosti a všetky predmetné dokumenty počas celého obdobia mimoriadnej situácie zasielali prednostne poštou, komunikovali elektronicky, alebo zasielali písomnosti do elektronickej

schránky úradu. Situáciu v meste monitoruje aj mestská polícia, pričom kontroluje všetky prevádzky, ktoré majú byť podľa nariadenia ústredného krízového štábu zatvorené.

Budme zodpovední

K disciplinovanosti a ohľaduplnosti vyzýva aj primátor Brezna Tomáš Abel: „Prosím, budme zodpovední. Ak môžete, zdržiavajte sa doma, a ak predsa musíte ísť na nákup, dodržujte pravidlá vzdialenosti a ochrany, keď už nie rúškom, tak aspoň šatkou alebo niečím obdobným.

ILUSTRÁČNÉ FOTO: PIXABAY

Myslím, že niektorí ľudia si dosť dobre neuvedomujú, že v prípade scenára z Talianska nie sme na ošetrovanie väčšieho počtu ľudí dostatočne pripravení a ani vybavení.“

Mesto situáciu naďalej monitoruje a v úzkej spolupráci s Úradom verejného zdravotníctva SR, rezortmi vnútra a zdravotníctva aktualizuje informácie a prijíma potrebné opatrenia. Všetky operatívne zverejňuje prostredníctvom dostupných informačných kanálov vrátane sociálnych sietí, webovej stránky a mestského rozhlasu.

(eš)

V Brezne si povedali, že spoločne to zvládnú

Aktuálny nedostatok ochranných prostriedkov na trhu vyriešila breznianska samospráva po svojom. V spolupráci s miestnymi firmami a dobrovoľníkmi zabezpečila výrobu rúšok aj ich distribúciu seniorom a odkázaným ľuďom.

V snahe pomôcť všetkým, ktorí to najviac potrebujú, sa mesto rozhodlo svojpomocne vyrobiť a distribuovať ochranné rúška. „Operatívne som sa dohodol na výrobe niekoľkotisíc rúšok s našimi miestnymi krajčírkami alebo firmami. Postupne ich budeme prerozdeľovať podľa potreby zamestnancom a seniorom, zdravotne ťažko postihnutým a odkázaným, ktorí si rúško nevedia zabezpečiť sami,“ informoval cez sociálnu sieť primátor Brezna Tomáš Abel.

Doposiaľ sa ich podarilo rozdistribúovať viac ako 700 a s výrobou v meste ani zďaleka neprestávajú. Celkovo sa do tejto aktivity zapojili štyri firmy a traja individuálni výrobcovia, ktorým primátor Brezna verejne poďakoval za pomoc a vyslovil pre-

FOTO: MSÚ

svedenie, že práve takýmto spôsobom to môžeme spoločne zvládnuť. Sám venoval dezinfekčné gély a bavlnené rúška príslušníkom štátnej aj miestnej polície, miestnej občianskej poriadkovej služby, zamestnancom autobusovej dopravy a breznianskeho obchodného reťazca.

Najviac ohrozené skupiny obyvateľov, akými sú osamelí seniori a ťažko zdravotne postihnutí ľudia, ktorí ochranné rúška nemajú a ani si ich ne-

dokážu zabezpečiť, môžu záujem o ne nahlásiť na telefónne čísla: 0911 996 020, 6306 211 alebo 6306 213 v čase od 8.30 do 11.30 alebo písomne na e-mailových adresách: janka.lemberkova@brezno.sk a dominika.predajnianska@brezno.sk. Rúška im mesto doručí do poštovej schránky prostredníctvom vodiča mestského úradu alebo dobrovoľníkov, ktorí si, rovnako ako výrobcovia, zaslúžia náš obdiv a vďaka. (eš)

Ako sa nenakaziť

Úrad verejného zdravotníctva a hlavný hygienik odporúča verejnosti dodržiavať preventívne opatrenia, ktoré sú účinné vo vzťahu ku kvapôčkovým nákazám.

- Umývať si často ruky mydlom a teplou vodou prípadne s dezinfekčným prostriedkom na báze alkoholu.
- Nedotýkať sa očí, nosa a úst neumytými rukami.
- Zakrývať si nos a ústa pri kýchaní a kašľaní jednorazovou papierovou vreckovkou a následne ju vyhodiť do koša.
- Vyhýbať sa blízkemu

kontaktu s ľuďmi, ktorí javia príznaky chrípky a nádchy.

- Dodržiavať vzdialenosť najmenej jeden meter medzi vami a kýmkoľvek, kto kašle alebo kýcha.

Kontakty prístupné pre verejnosť:

Národné centrum zdravotníckych informácií: 0800 221 234;

Úrad verejného zdravotníctva SR: 0917 222 682, novykoronavirus@uvzs.sk;

Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici: 0918 659 580. (eš)

Kam nahlásiť tých, ktorí nedodržiavajú karanténu

Osoby, ktoré nedodržiavajú štátom nariadenú povinnú karanténu, nahlásujte regionálnemu úradu verejného zdravotníctva podľa ich trvalého pobytu. Za nedodržanie nariadenej karantény hrozí fyzickým osobám pokuta do výšky 1659 eur a až do 20 000 eur právnickým osobám. Na-

vyššie ak sa u tejto osoby potvrdí ochorenie, úrad bude informovať políciu a danej osobe bude hroziť väzenie v rôznych dĺžkach od jedného až do desať rokov za šírenie nebezpečnej nakaľivej ľudskej choroby. Kontakty a územnú pôsobnosť úradov nájdete na stránke www.uvzs.sk. (pz)

Mesto kvôli koronavírusu zriadilo novú službu

Seniori a ťažko zdravotne postihnutí môžu radnicu požiadať o pomoc vo forme donášky nákupu do domácnosti. Služba je zadarmo, požiadavku však treba nahlásiť deň vopred.

Podatť pomocnú ruku najohrozenejšej skupine obyvateľov v čase pandémie sa rozhodla aj breznianska samospráva. Z dôvodu mimoriadnej situácie a prísnych protiepidemiologických

opatrení v kontexte šírenia nebezpečného koronavírusu mesto zriadilo novú bezplatnú službu. Ponúklo osamelým a odkázaným seniorom, ako aj ťažko zdravotne postihnutým ľuďom, možnosť

zabezpečiť donášku nákupov priamo do ich obydli. Záujem o túto službu však treba nahlásiť deň vopred a to v čase od 8.30 do 11.30 na telefónne číslo 0911 996 020. Zároveň je potrebné písomne pripraviť

zoznam požadovaného tovaru a označiť ho menom a presnou adresou. Záujemcom budú nákupy rozvážať vodiči sociálnych taxíkov Slovenského Červeného kríža v spolupráci s mestským vozidlom. (eš)

Mimoriadne opatrenia prijali vo všetkých obchodných reťazcoch

Od vyhlásenia mimoriadnej situácie poniektorí ľudia nakupujú vo veľkom napriek tomu, že každý má doma aspoň nejaké zásoby. Ak je to nevyhnutné a pôjdete do potravín, nakupujte čo najbezpečnejšie. Slovenská asociácia moderného obchodu ako aj maloobchodná sieť Coop Jednota vyzývajú zákazníkov, aby zohľadňovali svoje reálne potreby a nakupovali s mierou.

Hypermarkety na celom Slovensku zažívajú nápor. Výnimkou nie je ani Brezno.

Tovar môže byť nedostupný len dočasne

Slovenská asociácia moderného obchodu, ktorého členmi sú aj breznianske obchodné reťazce Billa, Kaufland, Lidl, Tesco či DM drogéria v spolupráci so svojimi dodávateľmi, robia všetko pre to, aby zvládli zvýšený dopyt spotrebiteľov po potravinách a drogériovom tovare.

Ako uviedol predseda asociácie Martin Krajčovič, neustále monitorujú situáciu a spolupracujú s kompetentnými štátnymi orgánmi a úradmi verejného zdravotníctva, aby zabezpečili dodržiavanie ich odporúčaní. „Napriek každodennému úsiliu zamestnancov našich sietí, za čo im patrí obrovské uznanie a vďačnosť, je prirodzené, že pri nárazovom dopyte sa môže stať, že v predajni je niektorý tovar či produkt dočasne nedostupný. Ubezpečujem však všetkých zákazníkov, že ide len o krátkodobý výpadok produktov súvisiaci s časom potrebným na doplnenie tovaru (pribežná objednávka od výrobcu, hľadanie alternatívnych dodávateľov, dodanie, doloženie tovaru na pult). Spolu s výrobcami a dodávateľmi však vyvíjame maximálne úsilie, vďaka čomu sa nám darí dostatočne zásobovať predajne a obchody, za čo chceme poďakovať aj všetkým ľuďom pracujúcich pre našich dodávateľov,“ informoval Martin Krajčovič.

Zákazníci Billy začali viac nakupovať čerstvé potraviny

Popri základných trvanlivých potravinách, ako sú múka, cestoviny, ryža a konzervy,

FOTO: PETER BERČÍK

zákazníci začali viac nakupovať aj čerstvé potraviny ako je mäso, salámy či lahôdky. Ako uviedla hovorkyňa spoločnosti Billa Kvetoslava Kirchnerová, predpokladajú, že ľudia začali viac variť doma z dôvodu zatvorenia reštauračných zariadení. „V našich predajniach sme prijali preventívne opatrenia. Pravidelne a vo zvýšenej miere dezinfikujeme nákupné vozíky a košíky, pokladničné pásy, predeľovače, priestory v zázemí predajni, centrály a skladov. Všetci zamestnanci v Brezne používajú aj ochranné rúška. Otváracie hodiny sme nemenili.“

V Kauflande sú k dispozícii hygienické stanice

V Kauflande potvrdili zvýšený záujem zákazníkov o dezinfekciu, trvanlivé potraviny, ako sú cestoviny a konzervy a papierový sortiment. Podnikajú však všetky kroky na to, aby nenastali výpadky v dostupnosti tovarov. „Dodržiavanie hygienických zásad je u zamestnancov na prevádzke absolútnou prioritou. Vzhľadom na aktuálny vývoj situácie sme zintenzívnili hygienické opatrenia a zákazníci, ako aj zamestnanci majú k dispozícii na predajniach hygienické stanice s dezinfekčným prostriedkom. Zamestnanci pravidelne dostávajú vitamínové balíčky na posilnenie imunity a distribuujeme im ochranné rúška pre ich osobnú potrebu. Množstvo, ktoré máme k dispozícii, je, žiaľ, obmedzené a dostačuje iba na niekoľko dní. Zásoby sa budeme snažiť doplniť všetkými možnými spôsobmi. Situáciu neustále sledujeme a v prípade potre-

by sme pripravení pristúpiť k preventívnym opatreniam na ochranu zákazníkov a zamestnancov, ako je obmedzenie počtu zákazníkov v predajniach, či skrátenie otváracích hodín,“ informovala hovorkyňa Lucia Langová.

Tesco ponúka dočasné pracovné miesta

Spoločnosť Tesco v tomto náročnom období prostredníctvom výzvy žiada o podporu a spúšťa intenzívnu náborovú kampaň s cieľom získať dočasných kolegov. „Ponúkame dočasné a flexibilné pracovné pozície vo svojich obchodoch naprieč krajinou. Vieme, že niektorí ľudia nie sú schopní aktuálne pracovať z dôvodu dočasných opatrení na Slovensku. Niektoré pozície môžu byť vhodné práve pre nich. Prijmeme kolegov najmä do tímov na pokladniach, dopĺňovania tovaru a Tesco Online nákupov. Zjednodušený je aj proces podávania žiadostí, aby noví kolegovia mohli začať rýchlo. Môžu sa jednoducho prihlásiť v obchode alebo prostredníctvom telefónu +421 903 411 368 či e-mailu (nabor@tesco.com). Zabezpečíme všetky zákonom požadované vstupné školenia a pohovory realizujeme telefonicky,“ informovala vedúca manažérka personálneho oddelenia spoločnosti Tesco Miroslava Rychtárečová.

Lidl vyčlenil prednostné nakupovanie pre seniorov

Na ochrane zdravia zákazníkov a zamestnancov záleží aj spoločnosti Lidl, preto prijala viacero preventívnych hygienických opatrení. Ako uviedol hovorca Tomáš Bezák, denne dezinfikujú madlá

nákupných vozíkov a úchyty priamo v predajniach, dotykové obrazovky v rámci pokladníc, pin pady a rozdeľovače nákupov. Vo vstupe do predajne sa nachádza mobilný stojan s dezinfekciou pre zákazníkov. „Čas od 13.00 do 14.30 sme sa rozhodli vyčleniť na prednostné nakupovanie pre seniorov. Každému zamestnancovi sme zabezpečili mimoriadny vitamínový balíček, poskytlí 1000 ml dezinfekciu a ochranné rúška na pár dní – aj naďalej sa intenzívne snažíme zabezpečiť ochranné prostriedky na dlhšiu dobu. V zázemí našich predajni sa nachádzajú mobilné stojany s dezinfekciou.“

Zvýšená sanácia platí aj v Coop Jednota

Maximálne úsilie vyhovieť spotrebiteľom vyvíja aj Coop Jednota. „Ubezpečujem našich zákazníkov, že potravín

je dostatok. Ako najväčšia maloobchodná sieť si uvedomujeme svoju obrovskú zodpovednosť, v našich skladoch postupne výrobky dopĺňame a následne nimi predajne zásobujeme,“ uviedol generálny riaditeľ Ján Bilinský. Podľa jeho slov, vo všetkých predajniach platí zvýšená sanitácia, viackrát denne personál dezinfikuje podlahu, kľučky, nákupné košíky, vozíky, pokladničné priestory a pokladničné pásy, ako aj všetky pracovné nástroje. „Žiadame spotrebiteľov, aby počas nákupu používali rukavice, obzvlášť pri kontakte s pečivom, ovocím a zeleninou.“

Dôležité je, aby sa ľudia k sebe správali ohľaduplne

Obchodné reťazce aj v Brezne robia všetky potrebné opatrenia, aby eliminovali možné riziko prenosu koronavírusu na minimum. „Všetci naši kolegovia sú zaškolení a vedia, aké pravidlá na ochranu pred rizikom nákazy majú dodržiavať. Dôležité je, aby sa ľudia k sebe správali ohľaduplne, čo pomáha aj obchodníkom v efektívnejšom zásobovaní obchodov tovarom a následne aj jeho dokladaní do regálov. Potravín a drogériového tovaru v obchodoch a na skladoch je dostatok, preto všetkých vyzývam na pokoj a rozvahu pri ich nákupe,“ uzavrel Martin Krajčovič. (md)

AKO NAKUPOVAŤ BEZPEČNE

- Do predajne vstupujte len s rúškom (môže byť aj šatka, šál a podobne).
- Pri nákupoch zohľadňujte svoje reálne potreby a nakupujte s mierou.
- Vyhnite sa nákupom v čase špičky.
- Nechajte deti doma a nákup urobte sami.
- Nakupujte iba to, čo naozaj potrebujete. Ak sa nezmýslite zásobíte prehnaným množstvom produktov, ohrozíte jeho dennú dostupnosť pre iných.
- Dodržujte bezpečnostnú vzdialenosť pri obslužných pultoch i pri platení.
- Vhodná je platba bezhotovostným stykom, je to rýchlejšie a pohodlnejšie, prípadne použite samoobslužné pokladnice.
- V prípade malého nákupu použite vlastnú tašku namiesto košíka.
- V prípade, že potrebujete nákupný košík, môžete ho tlačiť na mieste, ktoré je menej exponované dotykmi, prípadne rúčku košíka niečím prekryť. Ak nakupujete dvaja, jeden môže vyberať tovar a druhý tlačí košík.
- Tovar zbytočne neohmatávajte.
- Po návrate domov si precízne umyte ruky.

Nemocnica zatvorila väčšinu ambulancií. Pripravuje sa na zvládnutie pandémie

Okrem prísneho zákazu návštev Nemocnica s poliklinikou v Brezne pozastavila prevádzku väčšiny ambulancií a odložila všetky plánované operačné výkony. Pripravuje sa na zvládnutie pandémie.

Breznianska nemocnica pre núdzový stav v zdravotníctve pracuje v krízovom režime.

Väčšina ambulancií je mimo prevádzky

Aj Nemocnica s poliklinikou v Brezne (NsP) prijala kľúčové opatrenia na zabránenie šírenia nebezpečného vírusu SARS-CoV-2 spôsobujúceho ochorenie COVID-19. Ako informoval jej hovorca Karol Vojtko, aktuálne platí prísny zákaz návštev pacientov bez udeľovania akejkoľvek výnimky. Informácie sa poskytujú výlučne telefonicky. Rovnako sa sprísnil režim pohybu po nemocnici, čo znamená, že niektoré doterajšie prechodové chodby a vstupy sú uzatvorené.

„Od pondelka 16. 3. 2020 sme pozastavili prevádzku väčšiny nemocničných ambulancií, ich personál posilní pracoviská lôžkovej časti podľa potreby. Samozrejme urgentný príjem a príjmové ambulancie detského oddelenia a gynekologicko-pôrodnického oddelenia ostávajú v prevádzke,“ zdôraznil Vojtko. Dočasne je teda uzavretá anesteziologická, interná, nefrologická, endokrinologická, geriatrická, cievna, neurologická, kardiologická, gastroenterologická a rovnako aj detská hematologická ambulancia.

Odložili plánované operácie

Do odvolania je taktiež pozastavené vyšetrovanie a podávanie procedúr pacientom starším ako 65 rokov na fyziatricko-rehabilitačnom oddelení okrem akútneho stavov

FOTO: NSP

ako sú úrazy a pooperačné stavy. Hovorca rovnako upozornil, že plánované operačné výkony pozastavili hneď, ako sa v kraji objavil prvý potvrdený prípad nebezpečnej nákazy. Stalo sa tak v piatok 13. marca, kedy v Rooseveltovej nemocnici v Banskej Bystrici hospitalizovali muža s pozitívnym výsledkom na COVID-19.

„V okrese Brezno bol dosiaľ potvrdený jeden prípad nákazy koronavírusom SARS-CoV-2. Ide o osobu s trvalým pobytom v Brezne s pozitívnou cestovateľskou anamnézou, ktorej ochorenie bolo zachytené ihneď po návrate zo zahraničia. Osoby žijúce s ňou v jednej domácnosti sú v karanténe. Pacient nebol zachytený v NsP Brezno, n.o. a neprišiel do kontaktu s jej pracovníkmi. Druhý zverejnený prípad nákazy je osoba s trvalým pobytom v Brezne, avšak žijúca v Bratislave, preto je tento prípad nákazy pre náš okres irelevantný.“

Prísny hygienicko-epidemiologický režim

Aktuálna situácia si podľa slov nemocničnej epidemiologičky Zuzany Kóňovej vyžaduje prísne dodržiavanie hygienicko-epidemiologickeho režimu, o ktorom nemocnica informuje prostredníctvom svojej internetovej stránky aj letákov umiestnených na viditeľných miestach polikliniky a urgentného príjmu. Každý osobe vstupujúcej do NsP Brezno sa meria teplota a vstup je možný len s rúškom alebo respirátorom.

„Každý pacient s akútnym respiračným ochorením prichádzajúci na urgentný príjem si musí nasadiť tvárovú masku a dodržiavať zásady hygieny rúk z dôvodu ochrany ďalších pacientov a zamestnancov,“ uviedla. Navyše všetci, ktorí javia príznaky akútneho respiračného ochorenia, sú povinní ihneď informovať zdravotnícky personál o cestovaní do iných krajín a o kontakte s ľuďmi, ktorí pricestovali z rizikových krajín, resp. o kontakte s potvrdeným prípadom koronavírusu.

Nemocnica v tejto súvislosti zabezpečila dôkladnú dezinfekciu priestorov, osobné ochranné pomôcky, dostatočné množstvo dezinfekčných prostriedkov a usmernila zdravotníckych pracovníkov prvého kontaktu, teda personál zo záchrannej zdravotnej služby, urgentného a detského príjmu, ako aj ambulancií praktických lekárov pre dospelých, ako postupovať pri identifikácii rizikových pacientov a ich následnej izolácii. Stále však platí pravidlo číslo jeden: v prípade, že sa u vás objavia príznaky nového typu koronavírusu, treba svoj zdravotný stav konzultovať telefonicky. (eš)

Nemocnica v tejto súvislosti zabezpečila dôkladnú dezinfekciu priestorov, osobné ochranné pomôcky, dostatočné množstvo dezinfekčných prostriedkov a usmernila zdravotníckych pracovníkov prvého kontaktu, teda personál zo záchrannej zdravotnej služby, urgentného a detského príjmu, ako aj ambulancií praktických lekárov pre dospelých, ako postupovať pri identifikácii rizikových pacientov a ich následnej izolácii. Stále však platí pravidlo číslo jeden: v prípade, že sa u vás objavia príznaky nového typu koronavírusu, treba svoj zdravotný stav konzultovať telefonicky. (eš)

NÚDZOVÝ STAV

- Od 19. marca bol núdzový stav rozšírený aj na NsP Brezno, n.o. Pracovná povinnosť bola uložená všetkým zamestnancom NsP Brezno, n.o., bez nároku na uplatňovanie práva na štrajk.
- NsP Brezno, n.o. sa od vzniku mimoriadnej situácie zodpovedne pripravuje na zvládnutie pandémie. Bola obmedzená činnosť všetkých ambulantlych pracovísk, ktorých prevádzka nie je nevyhnutná. Uvoľnený personál posilnil poskytovanie ústavnej starostlivosti, resp. vytvoril záložné tímy. Boli pozastavené všetky plánované operačné výkony.
- NsP Brezno, n.o. zatiaľ disponuje dostatkem zdravotníckeho personálu, prístrojového vybavenia a liekov.
- Napriek celoslovenskému nedostatku rúšok a iných osobných ochranných pracovných prostriedkov, zatiaľ sa ich NsP Brezno, n.o. darí zabezpečovať. Ochranné obleky NsP Brezno, n.o. v počte 50 ks poskytla aj FNŠP F. D. Roosevelta v B. Bystrici. V prípade, ak má niekto väčšie množstvo rúšok a respirátorov, ich darovanie v prospech NsP Brezno, n.o. je vítané – volajte 0904 742 127. Nemocničná krajčírka dielňa už týždeň rúška šije, ich spotreba je však vysoká.
- Do 24 hodín od pokynu hygienika z RÚVZ BB je pripravená reprofiliácia detského oddelenia na samostatné infekčné oddelenie, ktorého riadenie prevezme MUDr. Martin Tkáčik. Detské oddelenie bude presunuté do hlavnej lôžkovej budovy na ženské krídlo chirurgického oddelenia.
- Pre prípad personálnej krízy sa začal vytvárať zoznam dobrovoľníkov, predovšetkým zdravotníkov vracajúcich sa zo zahraničia a študentov zdravotníckych odborov. Ak ste niektorým z nich a chcete sa stať dobrovoľníkom pre prípad personálnej krízy, svoje údaje pošlite na pravne@nspbr.sk.
- NsP Brezno, n.o. sa primerane predzásobuje potrebným zdravotníckym materiálom.
- Každý osobe vstupujúcej do NsP Brezno, n.o. sa meria teplota. Vstup je možný len s rúškom alebo respirátorom.
- Verejnú žiadame, aby ZZS privolávali len k akútnym stavom a uvádzali všetky informácie potrebné pre posúdenie nákazy koronavírusom. Ak sa tak nebude diať a naše posádky sa dostanú do karantény, bude poskytovanie ZZS ohrozené.
- Nie je dôvod na paniku či strach, ale je potrebné správať sa zodpovedne, s pokojom a dodržiavať všetky zverejnené upozornenia a pokyny. O vývoji stavu v NsP Brezno, n.o. vás budeme priebežne informovať. (nsp)

Nemocnica s poliklinikou v Brezne prosí všetkých pacientov s príznakmi akútnej infekcie dýchacích ciest (najmä horúčka viac ako 38 °C, kašeľ, dýchavičnosť), aby kontaktovali svojho praktického lekára telefonicky alebo Regionálny úrad verejného zdravotníctva (RÚVZ) v Banskej Bystrici na tel. č. 0918 659 580, prípadne Operačné stredisko záchrannej zdravotnej služby (KOS ZZS) na čísle 155, informujte o svojich príznakoch, prípadne kontaktoch v zahraničí. Nenavštevujte svojho lekára ani urgentný príjem, môžete ohroziť ostatných čakajúcich pacientov aj zdravotnícky personál.

Ak chcete vyrobiť dezinfekčný roztok doma, myslite na to, že musí obsahovať minimálne 70 % liehu

V pohotovosti sú i lekárnice, ktoré sa ťažkú situáciu snažia zvládnuť aj svojpomocne. Chýbajú niektoré lieky, dezinfekčné prostriedky, rúška, prevádzky v záujme ochrany klientov a farmaceutov pristúpili k viacerým preventívnym opatreniam. Situáciu nám v telefonickom rozhovore priblížil viceprezident Slovenskej lekárskej komory a predseda regionálnej lekárskej komory Banská Bystrica, doktor farmácie Norbert Chano.

V čase mimoriadnej situácie na Slovensku sa zmenil aj chod lekární. Aké opatrenia ste prijali?

- Lekárnická komora všetkým svojim členom odporučila opatrenia týkajúce sa chodu prevádzky a mnohé z lekární ich dodržiavajú. Bohužiaľ, od vlády sme sa rady nedočkali, preto sme boli nútení pristúpiť k vlastným krokom, ktoré sa uchytili a pomáhajú nám zvládať mimoriadnu situáciu. Jedným z opatrení je, aby do lekární vstupovali maximálne dvaja pacienti. Počas dňa sme zaviedli sanitačnú prestávku, kedy sa spúšťa germicídny žiarič, ktorý dezinfikuje priestory lekární. Ďalším z opatrení je ochrana farmaceuta, ktorý pri expedícii používa ochranné rukavice, rúška a okuliare. Lekárňam sme odporučili, pokiaľ im to dispozičné priestory umožňujú, aby namontovali sklenenú bariéru medzi lekárnikom a pacientom. Najhorší scenár, ktorý máme pripravený, je expedícia cez pohotovostné okienko. Znamená to, že klienti by do lekární nevstupovali, ale ich vybavila vo vonkajších priestoroch. K tomuto kroku pristúpime v prípade, ak lekáreň nebude mať dostatok dezinfekčných prostriedkov na dezinfekciu svojich priestorov. Bohužiaľ, aj toto nám hrozí.

Ktorý z liekov evidujete ako nedostatkový?

- Hneď na začiatku vyhlásenia mimoriadnej situácie na Slovensku sa vypredal liek s účinnou látkou paracetamol. V prípade chýbajúcich liekov však prosím pacientov o trpezlivosť a zhovievavosť a návštevu lekární využívať tak, aby bola efektívna. To

znamená, ak lekárník ponúkne generikum, čiže liek s rovnakou účinnou látkou, netrvať na svojom lieku, aby človek nemusel opakovanne chodiť do lekární a opakovanne sa vystavovať infekčnému prostrediu. Mnohé z distribučných spoločností pristúpili k obmedzeniu, keď niektoré voľnopredajné lieky a doplnkový sortiment do lekární nedodávajú z dôvodu,

ani vedeckými testami. Jednou z možností je, že ibuprofén sa neodporúča užívať u ľudí, ktorí majú náchylnosť na zvýšenú zrážanlivosť krvi. Ministerstvo zdravotníctva vydalo usmernenie, že v prípade starších pacientov, užívajúcich viac liekov, môže umelo vyvolať riedenie krvi. Ibuprofén by preto nemali užívať od bolesti a teploty z terapeutických dôvodov.

objednávky na rúška, ktoré boli zo strany dodávateľa zrušené. Nevedeli ich dodať. Niečo bolo v tranzitných krajinách zablokované, niečo zamietnuté. Verím, že postupne, keď sa nasýtia štátne hmotné rezervy, začnú ich dodávať aj do lekární. Trošku ma mrzí ešte na začiatku vyjadrenie pána premiéra, že rúško bude mať každý a na ďalší deň oznámil, že kaž-

Podľa vášho názoru, je podomácky vyrobená dezinfekcia či rúško bezpečné? Majú tú správnu ochrannú funkciu voči vírusom a baktériám?

- Pri výrobe dezinfekčného prostriedku je dôležitý základ, aby lieh bol minimálne 60 %-tný. Na internete kolujú rôzne recepty, napríklad s alpu. Treba si však uvedomiť, že samotná alpa má 60 % a ako náhle ju zriedime, koncentrácia alkoholu klesá a nemá takú účinnosť. Preto v lekárnach nastavujeme, aby roztok mal minimálne 71 %. Je to vypočítané tak, že postupne časom sa aj pri otvorení lieh odparuje a jeho účinnosť by mala byť garantovaná minimálne v horizonte 30 dní. Ak chcete vyrobiť roztok doma, treba myslieť na to, aby obsahoval minimálne 70 % liehu. Alpa je vhodná na núdzovú dezinfekciu, ale nie na dlhodobé používanie.

Podomácky vyrobené rúško má lepšiu ochranu ako žiadne rúško. Aj používanie šálu či šatky je lepšie, ako nechrániť sa ničím. Prípadne odporúčam prikryť nos a ústa vreckovkou a rozprávať cez ňu, pretože aj rozprávaním sa šíri kvapôčková infekcia. V opačnom prípade môžeme infikovať ľudí, ktorí sú v našej blízkosti. Zásada je taká, hocijaké rúško je lepšie ako žiadne. (md)

Poznámka redakcie: Ako ešte dodal na záver Norbert Chano, Banskobystrický samosprávny kraj z epidemiologických dôvodov pristúpil k skráteniu pohotovostnej doby lekární do 20.00.

FOTO: PETER BERČÍK

že majú nadbytok objemov na lieky vydávané na lekárske predpisy a nestíhajú tieto objednávky spracúvať. Ak sme boli zvyknutí, že lekáreň vedela liek objednať za 6 až 12 hodín, dostupnosť je tentokrát rátaná na 2 až 3 dni. Spoločnosti nás žiadajú, aby sme lieky neobjednávali po jednom, po dvoch, ako sme boli doposiaľ zvyknutí, ale aby sa objednávky nakumulovali a objednávali sme viac liekov naraz.

V uplynulých dňoch sa na sociálnych sieťach šírila informácia, že užívanie liekov s obsahom ibuprofenu „duplikuje“ množenie koronavírusu v ľudskom organizme. Polícia už správu riešila ako hoax. Ako vnímate jeho užívanie?

- Informácia, ktorú pani prezentovala na sociálnej sieti, že v prípade jeho užívania sa koronavírus šíri dvojnásobne rýchlejšie, ako za normálnych okolností, nie je podložená žiadnou štúdiou

V breznianskych lekárnach chýbajú nielen rúška, ale aj dezinfekčné prostriedky. V akom časovom horizonte by mohli byť opäť dostupné?

- Mnohé z lekární začali pre klientov vyrábať vlastnú dezinfekciu, či už dezinfekčné gély alebo roztoky. S výrobou gélov začínajú aj niektoré chemické podniky, takže v dostatočnom množstve by mohli byť opäť dostupné v lekárnach. Predpokladám, že v priebehu jedného až dvoch týždňov. Stále verím, že distribučné spoločnosti budú dodávať doplnkový sortiment, medzi ktorý patria aj gély. Stretli sme sa i s tým, že nedostupnou surovinou na výrobu gélu bol lieh. Verím, že naši dodávateľia tento problém vyriešia a podľa najnovších informácií by ho na Slovensku malo byť v relatívne postačujúcom množstve. Čo sa týka rúšok, ich nedostatok je problém celoeurópsky. Osobne aj v našej lekární som zaslal

dý si ho má zohnať sám. To druhé vyhlásenie nie každý zaregistroval. Stáva sa, že ľudia sa rúšok dožadujú, veď bolo medializované, že ich dostanú v lekární. Bohužiaľ, pravda to nie je. Každá lekáreň sa ich snaží zhaňť a na svetových trhoch išla cena za ne rapídne hore, preto si ich ľudia začali vyrábať svojpomocne.

Poukážky seniorom v Brezne sa v roku 2020 vydávať nebudú

Mesto Brezno na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19 spôsobeného koronavírusom, muselo prijať najrôznejšie opatrenia na ochranu obyvateľov mesta. Jednak obmedzilo vybavovanie občanov na mestskom úrade, zrušilo verejné podujatia, zatvorilo športoviská a školy, ale tiež vyvinulo snahu pomôcť tým, ktorí to najviac potrebujú – seniorom a ťažko zdravotne postihnutým (zabezpečilo distribúciu ochranných rúšok, či zaobstaranie nákupov). Všetky tieto a ďalšie opatrenia zavedené vládou, alebo samosprávami, sa nezaobídu bez ekonomických následkov, ktoré nás vedú k úspore finančných prostriedkov. Z tohto dôvodu sme museli pristúpiť aj k nepopulárnemu opatreniu, ktorým rušíme poukážkový systém pre seniorov v roku 2020.

Veríme, že opatrenie vzhľadom na situáciu prijmete s pochopením. (mb)

Matričný úrad Brezno žiadosti o rodný či úmrtný list vybavuje v osobitnom režime

K prísny opatreniam pristúpilo aj mesto Brezno. Zamestnanci mestského úradu poskytujú služby občanom telefonicky alebo prostredníctvom elektronickej pošty. Pri vstupe do budovy je špeciálna schránka.

Úradníci pracujú naďalej, ale s občanmi sa nestretávajú osobne.

Platby uhrádzajte elektronicke

Od stredy 18. marca až do odvolania je mestský úrad pre verejnosť zatvorený. Pracovníci všetkých odborov však príslušnú agendu zabezpečujú. „Nevyhnutné úradné záležitosti môžu občania vybaviť po telefonickom dohovore alebo e-mailom, na doručovanie písomností je pri vstupe

FOTO: PETER BERČÍK

do mestského úradu nainštalovaná poštová schránka. Žiadame občanov, aby pripojili svoje telefónne čísla, a tak sme ich mohli kontaktovať. Platby týkajúce sa miestnych daní a iných poplatkov prosíme

uhrádzať elektronicke. Opatreniami tak chceme zamedziť ďalšiemu šíreniu koronavírusu,“ uviedla vedúca útvaru primátora Dominika Predajníanska.

Vybavenie úmrtného listu

V prípade úmrtného listu, potrebné náležitosti nahlasuje matričnému úradu pohrebná služba. Doklady od nej pri vstupe do úradu prevzme informátor, ktorý ich prinesie matrikárom, a po vybavení ich opäť prevzme pohrebná služba. „Čo sa týka pohrebov, všetky obrady vykonávajú pohrebné služby, a to za prítomnosti najbližších pozostalých a sprísnených podmienok. Mesto Brezno vlni na požiadanie zabezpečovalo tri občianske obrady,“ informovala matrikárka Viera Maková.

Aprílové termíny zatiaľ snúbenci nezrušili

Vybavovanie rodných listov pre novonarodené detičky rodičia ohlásia telefonicky

a matričný úrad ich vyzve na vybavenie dokladov. „Prevzatie musí podpísať otec dieťaťa, nie však v kancelárii matriky, ale pri okienku z dvora, aby bol kontakt čo najviac obmedzený.“

V najbližších dňoch Matričný úrad Brezno neeviduje žiadne sobáše. „Aprílové a májové termíny sobáša zatiaľ snúbenci nezrušili. Najbližší sobáš bude po Veľkej noci a tu vyzveme snúbencov, aby sa prišli zosobášiť len so svedkami, prípadne najbližšími príbuznými – rodičmi. Posledný sa konal v sobotu 14. marca,“ uviedla Viera Maková. Ako dodala, ostatné záležitosti vybavujú prieběžne, podľa nutnosti a potreby občanov v čase od 8.30 do 11.30, okrem štvrtka.

(md)

Bez rúška do autobusu nenastúpite

Radikálne, ale o to dôležitejšie opatrenia odporučil samosprávam Inštitút verejnej dopravy po tom, čo každodenný život na Slovensku začal ovplyvňovať strašiacim menom COVID-19.

Keďže v hromadnej doprave sa koncentruje väčšie množstvo ľudí, riziko nákazy je tu niekoľkonásobne vyššie.

Inštitút verejnej dopravy odporúča

Svetová zdravotnícka organizácia označila sektor verejnej dopravy už začiatkom roka po vypuknutí epidémie koronavírusu vo svete za vysoko rizikový. Väčšina dopravcov na Slovensku preto reagovala na odporúčania Inštitútu verejnej dopravy a v snahe eliminovať riziko šírenia ochorenia zaviedla vo svojich vozidlách prísne opatrenia. Ide napríklad o povinné používanie ochranných rúšok zo strany personálu, ako aj cestujúcich, dezinfekcia vozidiel na dennej báze, minimalizovanie používania dotykových plôch, nástup zadnými dverami mimo pracoviska vodiča s vyznačením ochrannej zóny či obmedzenie používania hotovosti a preferovanie platby čipovou kartou. „Komunikácia a osвета je dôležitá, aby sa stretla s pochopením a všetci dodržiavali stanovené

FOTO: MSÚ

pravidlá. Budeme podporovať akékoľvek aj tvrdé opatrenia s cieľom, aby sme pomohli zamedziť ďalšiemu šíreniu tejto nákazy,“ ubezpečil Marek Modranský, predseda Inštitútu verejnej dopravy.

Zákaz vstupu bez rúška

Aj v stanovisku spoločnosti SAD Zvolen, ktorá prevádzkuje prímestskú dopravu v okrese a mestskú hromadnú dopravu v Brezne, sa píše, že ochrana zdravia cestujúcich, ako aj zamestnancov, je pre dopravcu prvoradá. „V záujme ochrany zdravia cestujúcich a zamestnancov pred možným šírením koronavírusu platí zákaz vstupu do vozidiel bez použitia ochranného rúška, prípadne šálu, šatky alebo inej vhodnej alternatívy. Odporúča sa tiež použitie rukavíc,“ uvádza spoločnosť SAD Zvolen. Obdobné naria-

denie platí nielen pre cestujúcich, ale aj pre jej pracovníkov. „Všetkým zamestnancom našej spoločnosti a prednostne vodičom sú postupne, v závislosti od dostupnosti na trhu, distribuované rúška a tiež dezinfekčné prostriedky.“ S rúškami pritom pomohlo aj mesto Brezno.

Všetky prímestské autobusové linky v Banskobystrickom kraji, a teda aj v okrese Brezno, premávajú v prázdninovom režime. Od pondelka 23. marca až do odvolania je zavedený mimoriadny režim aj v MHD Brezno. „Spoje budú premávať od pondelka do soboty podľa cestovného poriadku, ktorý platí v sobotu. V nedeľu ostávajú cestovné poriadky platné.“ Bližšie informácie sú dostupné a pravidelne aktualizované na webovej stránke www.sadzv.sk.

(eš)

Koronavírus narušil aj tradičné čítanie detí s primátorom

Začiatkom marca navštívil breznianskych školákov primátor mesta, aby im v rámci mesiaca knihy pripomenul, aké je čítanie pre ich rozvoj dôležité.

Kancelária primátora pôvodne plánovala zorganizovať sériu tradičných čítaní vo všetkých základných školách na území mesta, no situácia sa kvôli preventívnym opatreniam v súvislosti s hrozbou šírenia nového vírusu zmenila. Tomáš Abel spoločne s poslankyňou mestského zastupiteľstva Evou Skačanovou stihli navštíviť len druhákov Základnej školy na Pionierskej 2, ktorých interaktívnou formou motivovali k čítaniu.

„Čítanie významným spôsobom obohacuje slovnú zásobu, rozvíja kreativitu, podporuje kritické myslenie a zdokonaľuje komunikačné zručnosti,“ povedal primátor, ktorý si pre deti vybral veselé rozprávky o slušnom správaní od slovenského autora Petra Stoličného Opica Škorica.

Žiaci boli aj tento rok aktívni, zapájali sa do diskusie o prečítanom texte, rozprávali o svojich obľúbených knižkách, dokonca si každý z nich pripravil a predniesol zaujímavý citát na túto tému. „Deti boli veľmi vnímavé a šikovné a verím, že sme ich peknými príbehmi potešili a pripomenuli význam čítania v živote človeka,“ uzavrel Abel. (eš)

FOTO: MSÚ

Rúško bolo pre nás donedávna tabu. Dnes sa bez neho nepohneme z domu

Dôvod, prečo niektorí ľudia odmietajú nosiť ochranné rúška aj v čase zúriacej pandémie, je podľa odborníka iracionálny. Žijú totiž v mylnej predstave, že obavy sú prejavom slabosti a odmietnutím rúška prejavom svojej odvahy.

Nálady v spoločnosti sa menia priamo úmerne s vážnosťou situácie. Výsmech a zlahčovanie nahradilo mlčanie a zodpovednosť.

Nechceme vyčnívať z davu

Najskôr hanba, dnes nevyhnutnosť. Ochranné rúško bolo donedávna v našich zemepisných šírkach terčom posmeškov, no okolnosti sa náhle zmenili. Psychológ Tomáš Juričkov si myslí, že dôvodov, pre ktoré mnohí z nás rúško najprv odmietali nosiť, je viacero. „Spočiatku môže byť dôvodom hanba a nechúť upozorňovať na seba výrazným prvkom. Uzavretejšie typy osobnosti sa cítia nepríjemne, ak sú stredobodom po-

zornosti. Akýkoľvek prvok, ktorý nás odlišuje od ostatných, nás vystavuje pozornosti a človek sa môže cítiť zraniteľnejšie a neistejšie,“ tvrdí Juričkov.

Nenosiť rúško nie je odvaha

Aj keď v prvom rade by nám malo záležať na našom zdraví a zdraví našich blízkych, rúška alebo akúkoľvek ochranu tváre sme vo veľkom začali nosiť až z úplne

prozaického dôvodu. Bez nich sa totiž takmer nikam nedostaneme, nenakúpime, nenatankujeme, neodvezieme sa hromadnou dopravou.

„Dnes sme vo fáze, kedy väčšina populácie rúška nosí, stále sa však môžu nájsť takí, ktorí ich tvrdohlavo odmietajú. Hlavne u mužov môže byť dôvodom potvrdenie si svojej mužnosti tým, že odmietnutím rúška prejavia svoju odvahy,

hoci táto predstava je iracionálna. Obavy a strach sú pre nich prejavom slabosti. Túto svoju stránku nechcú prijať,“ myslí si psychológ. Podľa neho môže byť odmietanie tiež prejavom vzdoru voči autoritám, primárne voči rodičovskej autorite, teraz voči štátu ako autorite. Budme preto zodpovední a nehrajme sa na hrdinov. Teraz na to naozaj nie je vhodná doba.

(eš)

Situácia sa stabilizuje vďaka disciplíne, tvrdí odborník na čínsku kultúru

Za poklesom počtu nakazených novým koronavírusom v Číne je disciplinovanosť a zodpovednosť tamajších ľudí, myslí si sinológ Marián Laššák.

V Číne prežil viac ako desať rokov, takže mentalita jej obyvateľov mu nie je cudzia. Marián Laššák z Brezna sa venuje výučbe čínskeho jazyka, kultúry, filozofie, bojových umení a zdravotných cvičení a taktiež rozvoju slovensko-čínskych kultúrnych vzťahov, ktoré udržia dodnes. S priateľmi z tejto ázijskej krajiny, ktorá sa stala epicentrom nového ochorenia, je v neustálom kontakte a pozorne sleduje aj ďalší vývoj. „Situácia sa už stabilizuje, počty nakazených klesajú, čo je podľa mňa aj výsledok disciplinovanosti a zodpovednosti ľudí. Všetci totiž dôsledne dodržiavajú nariadenia a odporúčania

vlády, ako nezhrmažďovať sa, zbytočne nevychádzať a podobne. Školy začali vyučovanie online a veľa ľudí tiež robí z domu,“ povedal Marián Laššák.

Ako ďalej pokračoval, znamenali zvýšený záujem aj čínske zdravotné cvičenia,

keďže veľa ľudí začalo cvičiť doma podľa videí. „Väčšina z 50-tisíc vyliečených pacientov mala kombinovanú liečbu západnej a tradičnej čínskej medicíny a súčasťou boli aj zdravotné cvičenia. Tiež veľa zdravotníkov a lekárov cvičí tieto cvičenia

ako prevenciu. Tradičná čínska medicína je totiž integrovaná v mnohých nemocniciach a veľa lekárov tradičnej čínskej medicíny takpovediac bojuje v prvej línii bok po boku s lekármi tej západnej.“

(eš)

MESTSKÁ POLÍCIA BREZNO ZASAHUJE

Príslušníci mestskej polície dohliadajú na verejný poriadok v uliciach mesta, v školských areáloch, parkoch, na dopravnom ihrisku, železničnej stanici aj v okolí nákupných centier, kontrolujú zákaz fajčenia a riešia dopravné priestupky či neoprávnené parkovanie. To ale zďaleka nie je všetko a my vás o tom pravidelne informujeme.

V prvý marcový piatok mestskí policajti riešili oznámenie, že na starom Mazorníku niekto spíliť tri jele. Aj keď k incidentu došlo na súkromnom pozemku, majiteľ nemal povolenie na výrub, takže celý vec prevzal odbor starostlivosti o životné prostredie na Okresnom úrade v Brezne. Na druhý deň počas hliadkovej činnosti spozorovali na Ulici MPČL dve ženy, ktoré sa prehrabávali v kontajneroch na odpadky a robili neporiadok v ich okolí. Obe museli miesto upratať a do budúca sa zdržať podobného konania.

V prvý marcový nedeľu kontaktoval hliadku mestskej polície (MsP) anonym, ktorého na ceste od čističky odpadových vôd prenasledoval neznámy pes. Policajti zvieru odchytili, ale aj napriek tomu, že bolo začipované, sa im nepodarilo zistiť majiteľa. Pes skončil u miestneho veterinára, ktorý sa následne spojil s útulkom. O deň na to riešili úmrtie muža, ku ktorému došlo pred pohostinstvom na Ulici ČSA. Jednalo sa o bezdomovca, ktorého hliadka MsP v posledných dňoch niekoľkokrát kontrolovala, no muž dlhodobo odmietal pomoc aj ošetrenie. Vec prevzala štátna polícia.

V nasledujúce dni zasahovali v troch prípadoch, kde hlavnú úlohu zohral alkohol. Kým v prvých dvoch sa jednalo o mužov, ktorí to s pitím prehrali natoľko, že policajti ich museli odprevať domov, ten tretí bol závažnejší. Na Lichardovej ulici sa po hádke pokúsil podgurážení manžel vyhodiť z domu svoju manželku. Muža policajti spacifikovali a manželke odporučili, že ak sa podobná situácia zopakuje, okamžite ich má kontaktovať.

Od pondelka 16. marca, kedy vstúpilo do platnosti nariadenie Vlády SR, sa stala prioritou hliadkovej činnosti mestskej polície neustála kontrola dodržiavania opatrení úradu verejného zdravotníctva v súvislosti so šírením koronavírusu. (eš)

Napriek prísnyim opatreniam sa pohrebné obrady v Brezne konajú čo najdôstojnejšie

Dvere kostolov sa zatvorili. Aj cirkev pristúpila k opatreniam, ktoré by mali zabrániť šíreniu koronavírusu. Pohreby sa podľa usmernenia konať musia, treba však dodržiavať všetky odporúčané pravidlá hygieny a správania sa. O podrobnejšie informácie sme požiadali predstaviteľov cirkvi v Brezne.

Ako vaša cirkev vníma mimoriadny stav na Slovensku?

Evanjelický farár Radim Pačmár: - S ničím podobným sme sa v našej cirkvi nestretli desiatky rokov. Je to neštandardná situácia, ale keďže aj náš evanjelický kostol v Brezne navštevujú hlavne starší ľudia, teda najohrozenejšia skupina populácie, dočasné obmedzenie bohoslužieb ako prevencia pred prenosom vírusu bolo nevyhnutným a potrebným opatrením. Aj keď mne osobne a isto aj účastníkom služieb Božích spoločenstvo bratov a sestier a spoločenstvo s Božím slovom veľmi chýba, musíme sa správať zodpovedne. Verím, že všetky preventívne opatrenia budú účinné a že sa budeme môcť čo najskôr vrátiť späť k nášmu bežnému životu - osobnému i v cirkevnom zbere.

Dekan rímskokatolíckej cirkvi Dušan Lukáč: - Je to pre nás nezvyklé. Spočiatku sa ľudia trochu búrili, navrhovali rôzne riešenia, ale po jasnom stanovisku konferencie biskupov sme ľuďom často aj telefonicky alebo cez sms vysvetľovali dôležitosť prijať túto situáciu a povzbudzovali sme ich zvládnuť to.

Gréckokatolícky farár Ján Koval: - Dostali sme usmernenia od nášho biskupa vладыky Petra Rusnáka, bratislavského eparchiálneho biskupa a snažíme sa v tejto situácii podľa možnosti nimi riadiť a usmerniť veriacich. Veriacich pozývame, aby sa k bohoslužbám pridali osobnou modlitbou v rodinách, alebo sledovaním prenosov bohoslužieb cez TV Logos - (internetový prenos), TV Lux, Rádio Lumen. Veľmi odporúčame sledovať nedeľné bohoslužby v priamom prenose rozhlasu či televízie. Keďže v tieto nedele nie je

možnosť byť fyzicky prítomný na svätej liturgii, všetci veriaci môžu mať pokojné svedomie, lebo táto neúčast na sv. liturgii ich v tomto prípade nezaväzuje pod ťažkým hriechom.

Napriek vážnej situácii, pohreby sa zachovať musia. Ako riešite vysluhovanie tohto obradu?

Radim Pačmár: - Pri pohreboch v tejto situácii sme v Brezne konfrontovaní s dvoma situáciami, ktoré musíme vyriešiť: a) Na základe uznesenia zborového konventu z minu-

a pohrebnou službou, aby sme zachovali dôstojnosť rozlúčky a zároveň dodržali preventívne opatrenia.

Dušan Lukáč: - Pohreby sa snažíme zariaďovať v súlade s nariadením hlavného hygienika, ktoré nám potvrdil aj biskupský úrad. V tomto smere nám vychádzajú v ústrety aj pohrebné služby (a naopak aj my im), s ktorými sa snažíme dohodnúť na spoločnom postupe a riešení tak, aby sme obrady mohli konať čo najdôstojnejšie a pritom neporušovať stanovené nariadenia. Chápú to aj pozostalí a v tomto smere sú

prísnejších hygienických podmienok, tiež podľa štandardného bohoslužobného poriadku. Minulý týždeň bol v Brezne jeden pohreb v rozlúčkovej miestnosti a obrad sa konal síce bez hudobného sprievodu a spevu, ale s modlitbami, kázňou a požehnaním za účasti úzkeho rodinného kruhu.

Dušan Lukáč: - V minulom týždni sme za prísnejších opatrení mali dva pohreby.

Ján Koval: - V tomto čase sme zatiaľ pohreb v našej farnosti nemali.

kým párom o možnosti preloženia termínu na júl.

Ján Koval: - Sobáš v čase pôstu u nás nie sú, takže tento problém nemáme. Najbližší je nahlásený na august. Krst, ak je to možné a niet vážnej príčiny, odporúčame posunúť až pominie čas karantény. V najbližšom čase momentálne nie je nahlásený žiadny krst.

Ponúkate veriacim v Brezne inú formu bohoslužby bez stretávania sa v chrámoch?

Radim Pačmár: - V 4. pôstnu nedeľu som zverejnil kázeň a program domáceho pobožnosti v skupine ECAV Brezno na jednej sociálnej sieti. Tak to bude pokračovať až do ukončenia mimoriadnej situácie. Som si ale vedomý našej, hlavne starších návštevníkov bohoslužieb, sociálne siete nepoužívajú, preto každému, kto o to prejaví záujem, rozdistribuueme kázeň v tlačenej podobe domov. Zároveň som k dispozícii pre každého člena nášho zboru na telefóne, e-maile a na sociálnych sieťach. Neváhajte sa na mňa kedykoľvek obrátiť.

Dušan Lukáč: - Veriaci v Brezne, tak ako inde, majú možnosť buď cez televíziu Lux alebo rádio Lumen zúčastňovať sa na bohoslužbách. Vysielame nedeľnú sv. omšu o 9.15 a 10.30 v nedeľu a taktiež každodennú pobožnosť deviatnika o 19.00 v priamom prenose prostredníctvom internetu na stránke www.brezno.fara.sk. Takisto je denne od 7.30 do 18.00 otvorený kostol Piaristov na súkromnú modlitbu, kde od 7.30 do 8.00 a od 17.30 do 18.00 poskytujeme aj sviatostné zmierenia so svätým prijímaním. Všetko s dodržaním stanovených hygienických nariadení.

Ján Koval: - Formou je osobná modlitba v rodine, doma a sledovanie prenosov slávenia cez médiá (TV, rádio, internet). Sviatostné zmierenia po osobnej dohode pri zachovaní ochranných opatrení kňaza aj spovedníka. To isté platí aj o sviatosti pomazania chorých. Spovedať sa má prednostne v spovedniciach, ktoré sú opatrené mriežkou a na tej je priesvitná zábrana. (md)

FOTO: PETER BERČÍK

lého roku sa evanjelické pohreby v Brezne konajú len v kostole. Táto situácia to ale neumožňuje. b) Keďže Evanjelická cirkev a. v. na Slovensku nemá vypracovaný pohrebný bohoslužobný poriadok pre situácie, ako je táto, pohrebné obrady po dohode s rodinou skrácujem na nevyhnutné minimum so zachovaním najdôležitejších súčastí pohrebnej bohoslužby. Keďže v našom cirkevnom zbere nie je až taký veľký počet pohrebov, ku každému jednému, ktorý v tejto situácii bude, som sa rozhodol zvoliť individuálny prístup. Na mieste vykonania pohrebnej obrady a na stvárnení obradu sa podľa možnosti a požiadaviek dohodnem s rodinou

ochotní prijať aj kompromis.

Ján Koval: - Čo sa týka pohrebov, treba ich vykonať s obmedzeným množstvom ľudí, podľa možnosti v kruhu najbližšej rodiny.

Kolko pohrebov v Brezne ste počas posledných dní odslúžili a ako prebiehali?

Radim Pačmár: - Od 9. do 15. marca sa konali 4 pohreby, z toho 3 v Brezne a 1 na Horehroní. Keďže v Brezne boli začiatkom týždňa, uskutočnili sa v kostole podľa štandardných bohoslužobných poriadkov, ale za sprísnených hygienických podmienok (bolo odporúčané, aby si ľudia nepodávali ruky a pod.). Pohreb na Horehroní sa konal v dome smútku za menšej účasti ľudí, za

Evidujete aj sobáše, prípadne krsty? Ak áno, v akom počte sú nahlásené? Plánujete ich preložiť?

Radim Pačmár: - Všetky ostatné požehnávajúce alebo sviatostné výkony boli po dohode s rodinou nateraz odložené na neurčito. Každý túto situáciu chápe, za čo som veľmi vďačný.

Dušan Lukáč: - Čo sa týka vysluhovania sviatosti krstu, mali sme jeden. Dohodneme sa, že treba minimalizovať účasť (štyria plus dieťa, maximálne šesť ľudí). Čo sa týka krstov, tam pracujeme skoro vždy s malým počtom ľudí a vždy si vieme dohodnúť a aj na mieste zabezpečiť prísne podmienky. Sobáš sme zatiaľ nemali, jednali sme už s jedným snúbenec-

COVID-19

Čo robiť, ak ste chorý

Zavolajte svojmu všeobecnému lekárovi

Ak si myslíte, že ste boli vystavený ochoreniu COVID-19 a objavila sa horúčka a príznaky ako je kašeľ alebo ťažkosti s dýchaním, kontaktujte telefonicky svojho všeobecného lekára.

Kroky, ktoré pomôžu zabrániť šíreniu COVID-19, ak ste chorý

Postupujte podľa nasledujúcich krokov:

Ak máte ochorenie COVID-19 alebo máte podozrenie, že ste nakazený vírusom, ktorý spôsobuje COVID-19, postupujte podľa krokov uvedených nižšie, aby ste zabránili šíreniu choroby na ľudí vo vašej domácnosti a vo vašom okolí.

Zostaňte doma, s výnimkou lekárskej starostlivosti

1. Zostaňte doma: Ľudia, ktorí majú mierne ochorenie COVID-19, majú byť počas choroby izolovaní doma. Mali by ste zamedziť činnosti mimo svojho domu, s výnimkou nevyhnutnej lekárskej starostlivosti.
2. Vyhnite sa verejným priestranstvám: Nechodte do práce, školy alebo na verejný priestranstvá.
3. Vyhnite sa mestskej hromadnej doprave: Vyhnite sa používaniu verejnej dopravy, spoločných jász autom alebo taxikom.

Skôr než osobne navštívite svojho lekára, zavolajte mu

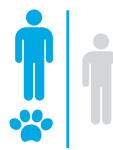
Zavolajte vopred: Ak máte dohodnuté stretnutie u lekára, zavolajte poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a povedzte mu, že máte alebo môžete mať COVID-19. To pomôže poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti podniknúť kroky na zabránenie šírenia nákazy alebo vystavenia riziku nákazy iných ľudí.

www.korona.gov.sk

1

Izolujte sa od ostatných ľudí a zvierat vo vašej domácnosti

1. Držte sa ďalej od ostatných: Pokiaľ je to možné, mali by ste zostať vo svojej izbe, mimo dosahu ostatných ľudí vo vašej domácnosti. Mali by ste použiť aj samostatnú kúpeľňu a WC, ak je to možné.
2. Obmedzte kontakt s domácimi zvieratami: Počas choroby COVID-19, by ste mali obmedziť kontakt s domácimi zvieratami a inými zvieratami. Aj keď sa nezaznamenali správy o tom, že by zvieratá ochoreli na COVID-19, stále sa odporúča, aby ľudia chorí na COVID-19 obmedzili kontakt so zvieratami, kým nebude o víruse známych viac informácií.
3. Ak je to možné, zverte počas choroby starostlivosť o vaše zvieratá inému členovi vašej rodiny alebo priateľovi. Ak máte COVID-19, vyhnite sa kontaktu s vašim zvieratom, vrátane hladkania, bozkávania a kŕmenia. Ak sa počas choroby musíte starať o svoje domáce zvieratá alebo byť okolo zvierat, umyte si ruky pred a po interakcii so zvieratami a noste rúško na tvár.

Ak ste chorý, noste rúško

1. Ak ste chorý: Noste rúško v prítomnosti iných ľudí (napr. pri zdieľaní izby alebo vozidla) alebo zvierat, a skôr než vstúpite do priestoru poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.
2. Ak sa staráte o chorých: Ak chorá osoba nie je schopná nosiť rúško (napríklad preto, lebo jej spôsobuje problémy s dýchaním), nemali by ľudia, ktorí žijú s touto chorou osobou, zostať s ňou v rovnakej miestnosti alebo by mali nosiť rúško, keď vstúpia do miestnosti s chorou osobou.

Zakryte si ústa pri kašli alebo kýchaní

1. Krytie: Keď kašlete alebo kýchate, zakryte si ústa a nos papierovou vreckovou, kusom látky alebo oblečením. Nepoužívajte iba samotnú ruku.
2. Likvidácia: Použitú vreckovku vyhodte do koša. Oblečenie pravidelne perte pri vysokej teplote.
3. Umyte si ruky: Ihneď si umyte ruky podľa pokynov nižšie.

Často si umývajte ruky

1. Umývanie rúk: Umývajte si ruky často mydlom a teplou vodou najmenej po dobu 20 sekúnd, najmä po vysmrkaní, kašľaní alebo kýchaní, po použití toalety, a pred jedlom alebo prípravou jedla.
2. Dezinfekčné prostriedky na ruky: Ak nie sú dostupné mydlo a voda, používajte dezinfekčné prostriedky na ruky s obsahom alkoholu (najmenej 60% alkoholu), naneste na celý povrch rúk a vtierajte dovtedy, kým ruky neuschnú.
3. Mydlo a voda: Mydlo a voda sú najlepšou voľbou, ak sú ruky viditeľne špinavé.
4. Vyhnite sa dotyku: Vyhnite sa dotyku očí, nosa a úst neumytými rukami.

www.korona.gov.sk

2

Vyhnite sa zdieľaniu spoločných vecí v domácnosti

1. Nedel'te sa o: jedlo, poháre, šálky, kuchynský riad, uteráky alebo postelňu bielizeň s inými ľuďmi alebo domácimi zvieratami.
2. Po použití ich dôkladne umyte: Po použití by ste mali veci dôkladne umyť mydlom a teplou vodou.

Vykonajte dezinfekciu povrchov každý deň

1. Čistenie a dezinfekcia: Vykonajte bežné čistenie povrchov, ktorých sa dotýkate. Tieto povrchy zahŕňajú: pulty, stolové dosky, kľučky na dverách, kúpeľňové doplnky, toalety, telefóny, klávesnice, tablety a nočné stolíky.
2. Dezinfikujte oblasti znečistené telesnými tekutinami: Vyčistite tiež všetky povrchy, na ktorých môže byť krv, stolica alebo iné telesné tekutiny.
3. Čistiace prostriedky pre domácnosť: Používajte domáce čistiace spreje alebo utierky, podľa návodu. Návody obsahujú pokyny na bezpečné a efektívne používanie čistiaceho prostriedku, vrátane bezpečnostných opatrení, ktoré by ste mali dodržiavať pri používaní výrobku, akými sú použitie rukavíc a vetranie počas používania výrobku.

Sledujte príznaky

1. Vyhľadajte lekársku pomoc: Vyhľadajte rýchlu lekársku pomoc, ak sa choroba zhoršuje (napr. ťažkosti s dýchaním).
2. Zavolajte svojmu lekárovi: Pred vyhľadaním lekárskej pomoci zavolajte poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti a povedzte mu, že máte alebo ste v súčasnosti testovaný na COVID-19.
3. Ak ste chorý, noste rúško: Predtým, než vstúpite do zdravotníckeho zariadenia, nasadte si rúško. Tieto kroky pomôžu poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zabrániť tomu, aby boli iní ľudia na pracovisku alebo v čakárni exponovaní alebo infikovaní.
4. Upovedomte zdravotnícke zariadenie: Lekár hlási telefonicky výskyt choroby územne príslušnému regionálnemu hygienikovi regionálneho úradu verejného zdravotníctva (RÚVZ). Osoby, ktoré sú aktívne monitorované alebo sa sledujú individuálne, by sa mali riadiť pokynmi poskytnutými miestnym zdravotníckym zariadením alebo zdravotníckymi pracovníkmi.

V prípade mimoriadnych zdravotných udalostí, volajte na číslo 155 a informujte dispečing, že máte alebo môžete mať COVID-19. Ak je to možné, nasadte si rúško skôr, ako dorazí pohotovostná služba.

www.korona.gov.sk

3

Ukončenie domácej izolácie

1. Zostaňte doma, kým nedostanete pokyn na odchod: Pacienti s potvrdeným COVID-19, by sa mali riadiť domácimi bezpečnostnými opatreniami, kým sa riziko sekundárneho prenosu na iných ľudí nepovažuje za nízke.
2. Poradte sa so svojím poskytovateľom zdravotnej starostlivosti: Rozhodnutie o ukončení opatrení v domácej karanténe, by sa malo robiť individuálne, po konzultácii s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a štátnymi a miestnymi zdravotníckymi oddeleniami.

Poznámky a vysvetlenia

1. Horúčka môže byť subjektívna alebo potvrdená.
2. Osoba v úzkom kontakte je definovaná ako:
  - o osoba, ktorá mala osobný kontakt s prípadom COVID-19 do 2 metrov a viac ako 15 minút; za úzky kontakt môžeme považovať aj starostlivosť o osobu, spoločné bývanie, návštevy, spoločné čakárne u lekára alebo iné miestnosti, kde sa objavil prípad COVID-19,
  - o osoba, ktorá má priamy kontakt s infekčnými sekrétmi prípadu COVID-19 (napr. kašľaním).

Ak k takémuto kontaktu dôjde bez toho, aby ste nosili odporúčané osobné ochranné pracovné prostriedky alebo OOPP (napr. ochranný oblek (overall), rukavice, jednorázové respirátory FFP3, ochranné okuliare), sú splnené kritériá pre zvaženie suspektného prípadu (osoba podozrivá z ochorenia).

Údaje na definovanie úzkeho kontaktu sú obmedzené. Medzi úvahy pri posudzovaní úzkeho kontaktu patrí trvanie expozície (napr. dlhší čas pravdepodobne zvyšuje expozičné riziko) a klinické príznaky osoby s COVID-19 (napr. kašeľ pravdepodobne zvyšuje expozičné riziko; ako aj expozícia ťažko chorým pacientom). Osobitná pozornosť by sa mala venovať tým, ktorí sú exponovaní v rámci poskytnutej zdravotnej starostlivosti.

Spoločne zastavíme COVID-19

www.korona.gov.sk

4

Autor: PK	posekajú, porúbu	T2		Policajný zbor	Object Data List	oklamal, podrazil	malá Dana	trhať (čes.)	vzduch (angl.)	vodná elektráreň		šéf emirátu	T4	spomínať (angl.)
zettajoule			oslovenie pri stretnutí							Electronic Video Recording				
kartársky výraz			T1 druh opice								omša (čes.) drobný živočích			
Ústav naturálnej medicíny				výrobca lán korózia (čes.)						navyše, navyc právna norma				
sídlo v Holandsku					Drivers Knowledge Test honosný dom				malá Zora smerom naspäť					
strýčkovia								nám patriaci bielkovina v obilí				MPZ Poľska v, vo (nem.)		
	prpravoval jedlo zameriava						lesklý náter priateľ Lolka				športový kód Írska prijímal si vzduch			
stával sa mäkkým						nemajúci dna zápal sliznice								energetický gigant
identifikačné číslo			T5 tento mesiac (skr.)									francúzsky člen abvolt		
naďalej, znova, stále					pozemky, statky (feudum) odber, ubranie					reťaz (angl.) býv. ŠPZ Zvolena				
metropola Talianska				únik syn kráľa Lynkea					niekedy, občas zničili ho plamene					
Internet Protocol				abakus vysekáva diátom				Závod valivých ložísk beží			hektoliter Írska republikánska armáda			
Pomôcky: IRBE, ALOD, ABÁS, BAAK	odoberanie priehľadná látka						zahasil savana							patriaci Elovi
výrobca skla						základná číslovka austrálska spevážka				býv. lotyšský brankár Non Destructive Inspection				
časť obilniny					hviezda (nem.) ECV Nových Zámkov						nemecký koncern už po španielsky			
laboratórium (skr.)					T3							pásiarsky výraz		
odo (čes.)				podpália								Okresný výbor		

Správne riešenie krížovky zašlite na adresu Brežňan – mestské noviny, Námestie gen. M. R. Štefánika 1, 977 01 Brezno,
alebo vhodte do schránky vo vestibule mestského úradu do piatka 3. apríla. Výherca získa darčkové predmety od mesta Brezno.
Z riešiteľov minulej krížovky sme vyžrebovali **Juraja Barana z Brezna**. Blahoželáme!

Tvorme menej odpadu a budme zodpovední! Teraz je to dôležitejšie ako kedykoľvek predtým

Koronavírus zasiahol nielen Slovensko, ale paralyzoval väčšinu Európy a týka sa celého sveta. Tento problém sa dotkol všetkých oblastí nášho života a prináša mnohé obmedzenia. Nevynímajú ani nakladanie s odpadmi.

Viac ako hocikedy predtým je teraz dôležitá zodpovednosť. Týka sa nás všetkých. Či už v súkromnom živote, keď sa naozaj musíme správať zodpovedne a chrániť svoje zdravie, ale aj v ostatných oblastiach každodenného života, ktorý sa momentálne zúžil najmä na naše domácnosti.

Budme ohľaduplní

V dôsledku situácie spôsobenej koronavírusom musíme oceniť i prácu tých, ktorí zabezpečujú, aby základné služby ďalej fungovali. Nemáme na mysl len zdravotnícky personál a dodávateľov potravín, ale aj tých, ktorí majú na starosti odvoz a ďalšie spracovanie odpadu. Práve teraz je treba byť k pracovníkom zberových spoločností ešte viac ohľaduplní a trpezliví, keďže robia naozaj významnú činnosť a ani oni nie sú imúnni voči nákaze. Prosím, neukladajte odpad vedľa kontajnerov, nevystavíte ich tak ďalšej manipulácii s odpadom, a tým znížite riziko ich prípadnej nákazy.

Čím menej, tým lepšie

Väčšina ľudí si chvíle, počas ktorých ostali uväznení vo vlastných domácnostiach, kráti upratovaním. Skúste však toto jarné upratovanie odložiť na neskôr, aby sa zbytočne v tejto situácii nepreplňovali kontajnery. Snažte sa tvoriť čo najmenej odpadu. Nakupujte len naozaj nevyhnutné veci, aby ste čo najviac predchádzali vzniku odpadu a ešte viac dbajte na to, aby ste triedili správne a do triedeného zberu vyhadzujte len po-

FOTO: ENVI

riadne stlačené plastové fľaše, krabice, plechovky či nápojové kartóny. A ak máte doma odpad, ktorý patrí na zberný dvor, a nijako vás neohrozuje, vydržte to a odložte návštevu zberného dvora na neskôr.

Rúško nepatrí do triedeného zberu

Mnohých ľudí zaujíma to, že ako vlastne naložiť s použitým rúškom či respirátorom. Zákon o odpadoch so situáciou, akou je takáto pandémia, nepočíta. Podľa vyjadrenia Ministerstva životného prostredia SR, ktorý v tejto veci oslovil aj Úrad verejného zdravotníctva SR, treba s jednorazovými rúškami nakladať tak, ako s potenciálne infikovanými. Teda najlepšou možnosťou je ich po zložení vložiť do plastového vrečka, umyť si ruky, odhodiť vrečko do zmesového odpadu a opätovne si poriadne umyť ruky a postupovať podľa hygienických pravidiel. V žiadnom prípade tieto rúška nepatria do triedeného zberu! Ak máte rúško šité, tak ho nezabudnite po každom použití oprat' a vyžehliť, aby ste zlikvidovali potenciálnych nosičov nákazy.

Čo s odpadom, ak som v karanténe?

Aj ľudia, ktorí sa už ocitli v karanténe z dôvodu návratu zo zahraničia alebo tí, u ktorých je podozrenie, že by mohli byť nakazení, tvoria vo svojich domácnostiach odpad. Je nevyhnutné, aby s odpadom nakladali veľmi zodpovedne. Odpad je potrebné vložiť do

plastového vrečka na odpadky a po každom ďalšom použití ho riadne zviazať. Po naplnení je treba vložiť toto vrečko do ďalšieho vrečka a takto uložený odpad držať doma, až kým nie sú známe výsledky testov alebo najmenej 72 hodín. Až po uplynutí 72 hodín alebo oznámení negatívnych výsledkov je možné tento odpad umiestniť

do zberných nádob, aby sa čo najviac predišlo ďalším možným nakazeniam.

ENVI - PAK naďalej plní svoje záväzky

Aj OZV ENVI - PAK s plnou vážnosťou reflektuje na aktuálne udalosti a neustále zodpovedne pracuje na tom, aby plnila všetky zmluvné povinnosti svojich klientov a zabezpečovala služby triedeného zberu odpadu pre obce. Zamestnanci spoločnosti sú plne k dispozícii, takže je možné sa na nich kedykoľvek obrátiť. Komunikácia prebieha naďalej, avšak bezkontaktné – telefonicky alebo e-mailom.

Ako sa nateraz zdá, tým že Slovensko zareagovalo veľmi rýchlo „kúpilo si čas“, ktorý iné, doteraz veľmi zasiahnuté krajiny nemali. Hoci je situácia vážna, našťastie, zatiaľ nie je kritická. Veríme, že počet nakazených novým vírusom nebude prudko narastať, hoci vieme, že iste bude pribúdať. Preto vás prosíme, aby ste čo najviac dbali o svoje zdravie a zdravie svojich najbližších. (envi)

KAM PATRIA POUŽITÉ RÚŠKA A RUKAVICE?

- Použité jednorazové rúška ani rukavice nepatria do triedeného zberu.
- Vhodte ich do plastového vrečka a to vyhodte do ZMESOVÉHO odpadu.

AK STE V KARANTÉNE:

- Odpad vložte do plastového vrečka na odpadky a po každom použití ho riadne zviažte.
- Po naplnení vložte vrečko do ďalšieho vrečka a takto uložený odpad držte doma, až kým nie sú známe výsledky testov alebo najmenej 72 hodín.
- Až po uplynutí 72 hodín alebo oznámení negatívnych výsledkov umiestnite tento odpad do zberných nádob.

ĎALŠIE ODPORÚČANIA

- Neukladajte odpad vedľa kontajnerov, aby pracovníci neboli vystavení ďalšej manipulácii s odpadom.
- Snažte sa tvoriť čo najmenej odpadu a nakupujte len naozaj nevyhnutné veci.
- Všetok odpad pred vyhodnením poriadne stlačte a zmenšite tak jeho objem.
- Jarné upratovanie odložte na neskôr.

Jarné upratovanie sa presúva

Mesto Brezno v zastúpení Technickými službami mesta Brezno z dôvodu prijatia opatrení voči šíreniu koronavírusu COVID-19, presúva termíny jarného upratovania zatiaľ o mesiac neskôr, t.j. od 20.4.2020. (mb)

www.ENVIPAK.SK

www.TRIEDIME.SK

Odpady nepatria do ohňa

Pri spaľovaní odpadov v domácich pečiach, kotloch alebo na ohnisku v záhrade môže vzniknúť viac nebezpečných škodlivín a jedov ako v kvalitnej spaľovni komunálnych odpadov (tým sa však spaľovni nechceme zastávať).

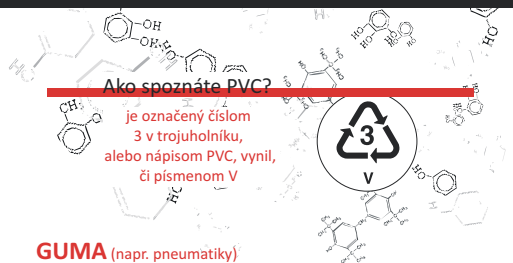
„Domácemu“ spaľovaniu hovoríme NEDOKONALÉ. Prebieha pri nízkych teplotách a za nedostatku kyslíka. To nestačí na úplné spaľenie a rozklad škodlivých látok, pričom vzniká aj mnoho nových, ešte škodlivejších, napr. dioxínov. Domácnosti navyše na rozdiel oproti spaľovniám nie sú vybavené ani drahými monitorovacími a filtračnými zariadeniami, ktoré zmiernujú negatíva spaľovania.

Málokto z tých, čo odpad v domácnosti spaľuje, si uvedomuje, že tým sebe, svojim blízkym a susedom môže spôsobovať zdravotné problémy. Najviac ohrozené sú malé deti, tehotné ženy a starší ľudia. Škodlivé látky, ktoré pri spaľovaní vznikajú, neunikajú vysoko do atmosféry, ale neviditeľne dopadajú späť do blízkosti miesta, kde sa spaľuje, späť na dom, na záhradu, na úrodu... Končia v našej domácnosti, v našom jedle a v našom tele.

Aké škodlivé látky vznikajú pri spaľovaní nasledovných odpadov ?

PLASTY

- **Ťažké kovy (najmä kadmium a zinok)** - sú súčasťou plastov v podobe rôznych zmäkčovadiel a farbív. Môžu spôsobiť vrodené chyby u novorodencov, rakovinu a kontaminovať pôdu.
- **Oxid uhoľnatý (CO)** - jedovatý plyn, ktorý pravdepodobne zapríčiňuje najviac otráv v histórii ľudstva. Prejavuje sa najčastejšie bolesťami hlavy, závratmi, hučaním v ušiach. Môže spôsobiť až udusenie.
- **Ftaláty** - sú obsiahnuté v plastoch ako ich zmäkčovadlá. Vyvolávajú rôzne poruchy najmä hormonálneho a reprodukčného systému
- **Monoméry plastov** (základné stavebné častice) - **etylén** (vzniká pri spaľovaní polyetylénu - PE, HDPE, LDPE), **propylén** (polypropylénu - PP), **styrén** (polystyrénu - PS) - vo vysokých koncentráciách sú jedovaté, narkotické alebo majú na zdravie dlhodobé účinky (vplyv na nervovú sústavu, krvný obeh)
- **Zlúčeniny chlóru** - vznikajú pri spaľovaní polyvinylchloridu - PVC, resp. všetkého, čo obsahuje chlór.
  - **Chlorovodík (HCl)** - silne dráždi dýchacie cesty
  - **Vinylchlorid** - jedovatý, rakovinotvorný
  - **Dioxíny** - vyznačujú sa výrazným priamym škodlivým účinkom. Sú silno mutagénne a rakovinotvorné.
  - **Plynný chlór a fosgén** - silne dráždia dýchacie cesty, vo vysokých koncentráciách vedú k poľptaniu pľúc a k smrti. V prvej svetovej vojne boli používané ako bojové plyny.

GUMA (napr. pneumatiky)

- **Oxidy síry (SOx)** - dráždia dýchacie cesty
- **Sadze** s obsahom jedovatých a rakovinotvorných polyaromatických uhľovodíkov
- **Dioxíny**

DREVOTRIESKA, OKNÁ A STARÝ NÁBYTKO

- z drevoztriesky, pri ktorej výrobe sa používajú formaldehydové živice sa horením uvoľňujú **fenoly** - nepríjemne zapáchajúce jedy so silným dráždivým účinkom
- horením náterových hmôt z nábytku a starých okien vznikajú rôzne škodlivé látky i napr. **vysoko toxické PCB** - polychlórované bifenylly, ktoré sú silne rakovinotvorné.

VIACVRSTVOVÝ KOMBINOVANÝ MATERIÁL

(tzv. tetrapak)

Tento materiál nie je len obyčajný kartón, ale tvorí ho niekoľko zlisovaných vrstiev - papiera, polyetylénovej fólie a hliníka, ktorých spaľovaním unikajú do ovzdušia chlórorganické látky a ťažké kovy.

PAPIER

Najviac problematické je spaľovanie farebných letákov, časopisov, kriedových a voskovaných papierov. Tie môžu znečistiť ovzdušie ťažkými kovmi, dechtovými látkami, ale aj dioxínmi.

BIOLOGICKÝ ODPAD (bioodpad)

Bioodpad, ktorý nie je dostatočne vysušený, nemôže dokonale horieť, pretože obsahuje veľa vody, preto pri „spaľovaní“ na záhradách len tlie a husto dymí. Vidieť to najmä na jar a na jeseň, kedy sa dedinami šíri smradľavý dusivý dym. Tento dym obsahuje hlavne **oxid uhoľnatý, dechtové látky a rôzne škodlivé uhľovodíky**.

Spálením biologického odpadu doslova vypúšťame do vzduchu organické hnojivo a meníme ho na škodlivé plyny. Listie, trávu a drevnú hmotu môžeme spoločne s bioodpadom z kuchyne (zvyšky jedál, odpad z čistenia ovocia a zeleniny) **kompostovať**.

Spaľovaním odpadu konáme protizákonne!

V súčasnosti je v platnosti niekoľko zákonov, ktoré spaľovanie odpadov v domácnostiach a na voľných priestranstvách zakazujú.

- **Zákon o odpadoch**, ktorý zakazuje zneškodňovať všetok zelený odpad zo záhrad, parkov, cintorínov a iných verejných priestranstiev, ktorý sa musí zhodnocovať, napr. kompostovaním. Iný odpad (napr. plasty, papier...) sa môže zneškodňovať iba v zariadeniach, ktoré sú k tomuto účelu špeciálne vybudované (riadené skládky odpadov a spaľovne odpadov).
- **Zákon o ochrane pred požiarmi**, ktorý zakazuje zakladať oheň tam, kde môže dôjsť k jeho rozšíreniu a ďalej zakazuje vypaľovať porasty bylín, kríkov a stromov.
- **Občiansky zákonník**, podľa ktorého nikto nesmie nad mieru prípustnú pomerom obťažovať susedov hlukom, prachom, popolčekom, dymom, plynmi, parami.

Čo môžeme spaľovať?

Na vykurovanie a ohrev teplej vody je najlepšie používať **drevo**, v špeciálnych kotloch aj **drewný odpad** (pelety, brikety, štiepka...). Na opekanie na ohni môžeme používať len vysušené drevo. Drevo však nesmie byť chemicky ošetrované a vlhké, pretože jeho spaľovaním vznikne niekoľkonásobne viac škodlivých látok ako pri spaľovaní suchého dreva.

A čo s ostatným odpadom?

- **Nejlepšie je odpad nevytvárať.** Myslite na to už pri nákupe. Vyhnajte sa spotrebe tovaru na jedno použitie, zbytočným obalom. Uprednostnite tovar, ktorý sa dá opraviť a opätovne používať.
- **Znížte množstvo odpadu.** Čo už nepotrebuje nevyhodiť, ale darujte príbuzným, priateľom, charitatívnym organizáciám alebo využite na iné účely. Pokazené veci skúste najprv opraviť.
- **Kompostujte biologické odpady.** Je to jednoduchý spôsob ako získať zadarmo kvalitné živiny pre pestovanie okrasných a úžitkových rastlín. Viac informácií o kompostovaní nájdete na www.priateliazeme.sk/spz.
- **Triedte odpad.** Zapojte sa do systému triedenia, ktorý je zavedený vo vašej obci / meste. Triediť sa dajú aj zložky, ktoré zbierajú napr. v škole, v zberných surovinách, rôznych predajniach...

Tento leták vydali **Priatelja Zeme - SPZ**, ktorí

- sú neziskovou organizáciou chrániacou životné prostredie
- sú nezávislí na vláde, politických či firemných záujmoch
- realizujú vzdelávaciu a praktickú pomoc občanom, školám, obciam
- pracujú na zlepšení legislatívy

Staňte sa členom Priateľov Zeme - SPZ

Podporte finančným príspevkom aktivitu Priateľov Zeme. Číslo nášho účtu: 4350054728/3100

Staňte sa sympatizantom Priateľov Zeme

Ak chcete byť zaradený do Infomailu a dostávať tak mailom správy z našej činnosti, pozvánky na akcie, výzvy na aktívnu pomoc, napíšte nám Vaš mail. Ak chcete dostávať náš štvrťročník Ekolisty, napíšte aj Vašu poštovú adresu.

Staňte sa dobrovoľníkom Priateľov Zeme - SPZ

Ak nám chcete pomôcť s rôznymi aktivitami v rámci celého Slovenska, napr. s účasťou na informačných stánkoch, s prekladmi, umeleckou činnosťou... kontaktujte nás.

Spolu môžeme lepšie chrániť prírodu

Priatelja Zeme - SPZ
P.O. BOX H-39
Košice 04001
tel/fax: 055/677 1 677
mobil: 0903 77 23 23
e-mail: spz@priateliazeme.sk
www.priateliazeme.sk/spz
č. účtu: 4350054728/3100

**Priatelja
Zeme
SPZ**

Tento leták bol vydaný v rámci projektu „Triedenie a recyklácia odpadu - súčasť nášho každodenného života“ finančne podporil Recyklačný fond.

**Priatelja
Zeme
SPZ**

Od jesene až do jari sa slovenskí vidiek a mestské záhradkárske lokality ponárajú do sivého dymového šatu. Je to každoročne opakujúci sa obraz, kde na jeseň sa zbavujeme pozberových zvyškov z pestovania rastlín a listia, v zime sa snažíme ušetriť na palive a na jar je treba záhrady a domácnosti upratať...

A „pomocníkom“ sa nám stáva oheň.

Je to v poriadku? Nemôže nám to nejakú škodiť? Nie je to zakázané? Dá sa tomu nejaká predísť? Odpovede na tieto otázky nájdete v tomto letáku.

NESPAĽUJME ODPADY

ZDROJ: PRIATELJA ZEME